

विधि सेवा प्राधिकरण अधिनियम, १९८७ च्या कलम २२
(ब) अन्वये महाराष्ट्र राज्य विधि सेवा प्राधिकरणाकरिता
मुंबई, पुणे, नागपूर व औरंगाबाद (छत्रपती संभाजीनगर)
या व्यतिरिक्त २९ जिल्ह्यांमध्ये स्थायी लोक अदालत
स्थापन करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन
विधि व न्याय विभाग,
शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२४/१६९/प्र.क्र.१४७/का-२२,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १९ जानेवारी, २०२६.

- वाचा :-** १) विधि सेवा प्राधिकरण अधिनियम, १९८७ मधील कलम २२ (व).
२) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२००७/१३०/६२/०८/का-२२,
दिनांक १०.०७.२००९.
३) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२००९/३१८/प्र.क्र.४२/का-२२,
दिनांक २०.०९.२०१०.
४) विधि व न्याय विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२३/५४०/४५२/०८/का-२२,
दिनांक २५.०६.२०२४.

प्रस्तावना:

विविध न्यायालयांतील प्रलंबित प्रकरणे त्वरीत आणि परिणामकारकरित्या अंतीमतः निकाली निघावीत, या हेतूने लोकन्यायालयांची सुरवात झाली आहे. लोकन्यायालयात होणारा निवाडा आपसातील समजूतीने होतो. खटल्यांमधील साक्षीपुरावा, उलट तपासणी, दिर्घ युक्तीवाद या बाबी टाळल्या जातात ब निकाल झटपट लागतो. तसेच या निवाड्या विरुद्ध अपील नसल्याने, न्यायप्रविष्ट प्रकरणांचा कायमस्वरूपी निपटारा होतो. या बाबी लक्षात घेवून सार्वजनिक उपयुक्तता सेवा देणा-या संस्था संदर्भातील वाद मिटविणेसाठी, संदर्भाधीन शासन निर्णय क्र.२ अन्वये महाराष्ट्र राज्य विधि सेवा प्राधिकरण, मुंबई या कार्यालयांतर्गत मुंबई, पुणे, नागपूर व औरंगाबाद (छत्रपती संभाजीनगर) येथे विधि सेवा प्राधिकरण अधिनियम, १९८७ च्या कलम २२ (ब) अन्वये स्थायी लोक न्यायालये स्थापन करण्यात आली आहेत. त्यापैकी मुंबई येथील स्थायी लोक अदालत मुंबई शहर व मुंबई उपनगर या जिल्ह्यांमध्ये कार्यरत आहे त्यामुळे, हे पाच जिल्हे वगळता राज्यातील उर्वरित २९ न्यायिक जिल्ह्यांमध्ये म्हणजेच अहमदनगर (अहिल्यानगर), अकोला, अमरावती, बीड, भंडारा, बुलडाणा, चंद्रपूर, धुळे, गडचिरोली, गोंदिया, जळगाव, जालना, कोल्हापूर, लातूर, नांदेड, नंदूरबार, नाशिक, उस्मानाबाद (धाराशिव), परभणी, रायगड, रत्नागिरी, सांगली, सातारा, सोलापूर, सिंधुदुर्ग-ओरोस, ठाणे, वर्धा, यवतमाळ व वाशिम येथे स्थायी लोक अदालत स्थापन करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते.

शासन निर्णय :- विधि सेवा प्राधिकरण अधिनियम, १९८७ च्या कलम २२ (ब) मधील तरतूदीनुसार महाराष्ट्र राज्य विधि सेवा प्राधिकरण, मुंबई या कार्यालयांतर्गत अहमदनगर (अहिल्यानगर), अकोला, अमरावती, बीड, भंडारा, बुलडाणा, चंद्रपूर, धुळे, गडचिरोली, गोंदिया, जळगाव, जालना, कोल्हापूर, लातूर, नांदेड, नंदूरबार, नाशिक, उस्मानाबाद (धाराशिव), परभणी, रायगड, रत्नागिरी, सांगली, सातारा, सोलापूर, सिंधुदुर्ग-ओरोस, ठाणे, वर्धा, यवतमाळ व वाशिम या २९ ठिकाणी स्थायी लोक न्यायालये स्थापन करण्यात येत आहेत. प्रस्तावित २९ स्थायी लोक न्यायालयांकरिता खाली नमूद केल्याप्रमाणे एकूण १७४ तात्पुरती अस्थायी पदे नव्याने निर्माण करून, सदर न्यायालये मा.उच्च न्यायालय, मुंबई निर्देशित करेल त्या दिवसापासून सुरु करण्यासाठी शासन मान्यता देत आहे.

अ.क्र.	पदाचे नांव	पद		पदसंख्या
१.	अध्यक्ष	१	वेतन -निवृत्तीवेतन	२९
			मानधन प्रति बैठक	
२.	सदस्य	२	प्रति दिवस एका पदाकरिता रु.२५००/-	५८
३.	लघुलेखक	१	प्रति बैठक रु.१२५०/-	२९
४.	लिपिक टंकलेखक	१	प्रति बैठक रु.७५०/-	२९
५.	शिपाई	१	प्रति बैठक रु.५००/-	२९
	एकूण	६		१७४

२. अध्यक्ष व अन्य सदस्य यांना स्थायी लोकअदालत बैठकीकरीता खालीलप्रमाणे वाहन भत्ता अनुज्ञेय राहिल :-

अ.क्र.	पद	एकूण वेतन
१	अध्यक्ष	प्रती बैठक रुपये १०००/- व कमाल मर्यादा रुपये ८०००/-
२	सदस्य	प्रती बैठक रुपये १०००/- व कमाल मर्यादा रुपये ८०००/-

३. या प्रित्यर्थ होणारा खर्च "मागणी क्र.जे-१, २०१४-न्यायदान-११४ विधी सल्लागार व समुपदेशी (००)(०३) राज्य विधि सेवा प्राधिकरण (२०१४ ०३१४) (दत्तमत)(अनिवार्य) या लेखाशिर्षाखालील मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा. याबाबत निधी वितरणाचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येतील.

४. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने व अनौपचारिक संदर्भ क्र.७/आ.पु.क , दिनांक ०९.०१.२०२६ अन्वये तसेच मा.मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखालील उच्च स्तरीय समितीने दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्यांचा संकेतांक २०२६०११९१७४८०४७८१२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(महेंद्र रा.जाधव)
विधि सल्लागार नि सह सचिव,
महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) मा.राज्यपालांचे सचिव.
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.महाप्रबंधक, मा.उच्च न्यायालय, मुंबई.

- ४) मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन), महाराष्ट्र शासन यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा.उपमुख्यमंत्री (नगर विकास), महाराष्ट्र शासन यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा.विरोधीपक्ष नेता, विधानसभा/विधानपरिषद.
- ७) सर्व विधानमंडळ सदस्य, विधानमंडळ, मुंबई.
- ८) मा.मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांचे कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) मा.सदस्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य विधि सेवा प्राधिकरण, ३ रा मजला, एमटीएनएल फाऊंटन टेलिकॉम बिल्डींग नं-१, मुंबई-४०० ००९.
- १०) मा. सदस्य सचिव, उच्च न्यायालय विधि सेवा समिती, मुंबई, उपसमिती, नागपूर / औरंगाबाद खंडपीठ.
- ११) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परिक्षा), दोन, महाराष्ट्र, नागपूर.
- १२) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- १३) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, वांद्रे (पूर्व), मुंबई. (२ प्रती)
- १४) जिल्हा कोषागार अधिकारी, जिल्हा- अहमदनगर (अहिल्यानगर), अकोला, अमरावती, बीड, भंडारा, बुलढाणा, चंद्रपूर, धुळे, गडचिरोली, गोंदिया, जळगाव, जालना, कोल्हापूर, लातूर, नांदेड, नंदुरबार, नाशिक, उस्मानाबाद (धाराशिव), परभणी, रायगड, रत्नागिरी, सांगली, सातारा, सोलापूर, सिंधुदुर्ग-ओरोस, ठाणे, वर्धा, यवतमाळ व वाशिम.
- १५) सचिव, जिल्हा विधि सेवा प्राधिकरणे, जिल्हा न्यायालय परिसर, जिल्हा मुंबई, पुणे, अमरावती, बीड, भंडारा, बुलढाणा, नंदुरबार, गडचिरोली, गोंदिया, जालना, वाशिम, उस्मानाबाद (धाराशिव), परभणी, रायगड, सांगली, सातारा, सोलापूर, सिंधुदुर्ग, वर्धा, नागपूर व औरंगाबाद (छत्रपती संभाजीनगर)
- १६) कार्यासन अधिकारी, (व्यय-१०/वित्तीय सुधारणा-१/आ.पु.क.), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १७) कार्यासन अधिकारी (कार्यासन २३ व २४), विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १८) निवड नस्ती.